

**ΟΜΙΛΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
Κ. ΘΕΟΔΟΣΗ Α. ΤΣΙΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΗΣ 1^{ΗΣ} ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1955
ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ, ΑΥΓΟΡΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 01.04.2015**

Με ευλάβεια και περηφάνια τιμούμε σήμερα την εθνική επέτειο της 1^{ης} Απριλίου 1955 που αποτελεί την κορυφαία στιγμή της σύγχρονης Κυπριακής ιστορίας. Με δέος και συγκίνηση φέρνουμε στις μνήμες μας όλους όσους θυσιάστηκαν στο βωμό του αγώνα για την ελευθερία και την εθνική μας αξιοπρέπεια, πιστοί στις αιώνιες και ακατάλυτες ελληνικές παρακαταθήκες.

Πριν από λίγες ημέρες εορτάσαμε και την επέτειο της ελληνικής μας παλιγγενεσίας, την επέτειο του ξεσηκωμού του ελληνικού γένους, στις 25 Μαρτίου 1821, εναντίον του Οθωμανικού ζυγού και της σκλαβιάς τετρακοσίων χρόνων. Τιμήσαμε τους επιφανείς και αφανείς ήρωες της Ελληνικής επανάστασης που πέτυχαν εκείνο που φαινόταν ακατόρθωτο στην αρχή, έχοντας εναντίον τους, όχι μόνο μια πανίσχυρη αυτοκρατορία, αλλά και τα συμφέροντα των τότε ισχυρών της γης. Οι αγωνιστές του '21 στάθηκαν αγέρωχοι στις επάλξεις του αγώνα και τα κατορθώματά τους ενέπνευσαν τους άλλους υπόδουλους λαούς και υμνήθηκαν σε όλο τον κόσμο.

Από την ίδια προσήλωση στα υψηλά ιδανικά του ελληνισμού ξεπήδησε και η κυπριακή εποποιία του 55-59. Οι Έλληνες Κύπριοι έδωσαν όρκο ιερό να μην φανούν κατώτεροι των περιστάσεων και με τα ίδια αισθήματα ηρωισμού και αυτοθυσίας αγωνίστηκαν για να πραγματοποιήσουν το όραμα τους που ήταν η ένωση με την μητέρα πατρίδα.

Όπως και οι αγωνιστές του '21 δεν υπολόγισαν ισοζύγια δυνάμεων γιατί μαγεύτηκαν από το εκτυφλωτικό φως της ελευθερίας της μικρής τους πατρίδας που αιώνες υπέμενε τα δεσμά της σκλαβιάς και *“πήραν ανηφοριές και μονοπάτια για να βρουν τα σκαλοπάτια που παν στη λευτεριά”*. Όρθωσαν το ανάστημά τους στον Άγγλο δυνάστη και πολέμησαν αναδεικνύοντας την Κύπρο σε μπροστάρη του αγώνα κατά της αποικιοκρατίας.

Η μικρή Κύπρος θέριεψε μέσα από τα άψυχα κορμιά των πυρπολημένων κρησφύγετων παρασύροντας στο διάβα της όλο το λαό της στη μάχη των πανανθρώπινων αξιών, τον αγώνα για την ελευθερία, το πάθος για τη δικαιοσύνη.

Για αιώνες ολόκληρους ανάπνεαν οι Κύπριοι με το όραμα της ελευθερίας που τη στερήθηκαν λόγω της γεωγραφικής θέσης του νησιού. Υπόφεραν τα πάνδεινα οι κάτοικοι στη πολύχρονη σκλαβιά. Σκληροί οι κατακτητές. Από την πατρίδα μας πέρασαν Φοίνικες, Πέρσες, Άραβες, Ενετοί, Φράγκοι, Τούρκοι και άλλοι. Μα η ψυχή έμεινε πάντα ελληνική. Και όταν οι Κύπριοι εξάντλησαν όλα τα μέσα και τα όρια που είχαν για ελευθερία αποφάσισαν την ένοπλη εξέγερση. Κανένας δεν θα τους χάριζε την λευτεριά. Άνισος ο αγώνας, λιγοστά τα μέσα, ανύπαρκτοι οι σύμμαχοι μα ο πόθος μεγάλος και η θέληση βράχος. Ο μόνος σύμμαχος για τον αγώνα η μητέρα Ελλάδα και ο απανταχού Ελληνισμός.

Έτσι άρχισαν να οργανώνονται οι πρώτες ομάδες. Πριν το 1955 έφτασαν στη Κύπρο από την Ελλάδα κρυφά τα πρώτα όπλα και συγκροτήθηκαν οι πρώτες ομάδες δολιοφθοράς. Οι πρωτεργάτες του αγώνα, εκεί στην εκκλησιά της Φανερωμένης στη

Λευκωσία, έδωκαν τον όρκο ενώπιον Θεού και ανθρώπων να ελευθερώσουν το νησί και να το ενώσουν με την Ελλάδα.

Στο προσκλητήριο της τιμής και του αγώνα έτρεξαν να λάβουν μέρος άνδρες και γυναίκες από όλα τα στρώματα του λαού. Απλοϊκοί άνθρωποι, αγρότες, βοσκοί, οικοκυρές και επιστήμονες. Ιδιαίτερα, όμως, νέοι και νέες, άξιοι γόνοι της ελληνορθόδοξης φύτρας. Στους κόλπους της ΕΟΚΑ που είχε αναλάβει την ευθύνη, ανήκαν οι μάχιμες ομάδες της Πολιτικής Επιτροπής Κυπριακού Αγώνα (ΠΕΚΑ), η Έλκιμος Νεολαία ΕΟΚΑ (ΑΝΕ) και η Ορθόδοξη Χριστιανική Ένωση Νέων (ΟΧΕΝ). Ο εθνικός ποιητής ονόμασε τον ύμνο για την ελευθερία, ύμνο χρέους. Και η ελευθερία της Κύπρου ήταν χρέος που έπρεπε δίχως άλλο να εκπληρωθεί. Στο προσκλητήριο εκείνο δεν λιποψύχησε κανείς.

Με αρχηγούς τον Εθνάρχη Μακάριο και το στρατηγό Γεώργιο Γρίβα Διγενή ξεκίνησαν ένα περήφανο αγώνα για Αυτοδιάθεση – Ένωση.

Το βράδυ της 31^{ης} Μαρτίου 1955 τα όνειρα άρχισαν να παίρνουν σάρκα και οστά. Το νησί δονείται από εκρήξεις βομβών. Πρωτομάρτυρας ο Μόδεστος Παντελής. Παράλληλα κυκλοφόρησε η προκήρυξη του Διγενή:

«Με την βοήθειαν τού Θεού, με πίστιν εις τον τίμιον αγώνα μας, με την συμπαράστασιν ολοκλήρου τού Ελληνισμού και με την βοήθειαν των Κυπρίων, αναλαμβάνομεν τον αγώνα διά την αποτίναξιν τού Αγγλικού ζυγού, με σύνθημα εκείνο το οποίον μάς κατέλιπαν οι πρόγονοί μας ως ιεράν παρακαταθήκην: "Η τάν ή επί τάς".

Με αυτή την απόφαση οι αντάρτες ανέβηκαν στα βουνά και έγραψαν σελίδες τιμής και δόξας στα κρησφύγετα τους. Πρωτοπόροι και απλοί άνθρωποι του λαού εξευτέλιζαν τον θάνατο ανεβαίνοντας στις αγχόνες, ή μετατρέποντας τον θάνατο τους σε πηγές έμπνευσης, εμψύχωσης και πατριωτισμού. Χαρακτηριστικοί οι στίχοι του Ευαγόρα Παλληκαρίδη στο Εγερτήριο Σάλπισμα του:

Θα πάρω μίαν ανηφοριά/ θα πάρω μονοπάτια/ να βρω τα σκαλοπάτια /που παν στη λυτεριά/

Τα σκαλοπάτια θα γυρνώ/ώσπου να βρω το θρόνο/βασίλισσα μία μόνο/ να κάθεται σε αυτό/

Κόρη πανώρια θα της πω/ άνοιξε τα φτερά σου/ και πάρε με κοντά σου/μονάχα αυτό ζητώ

Η φλόγα της ελευθερίας έκαιγε την καρδιά του Ευαγόρα Παλληκαρίδη που σε άλλο ποίημα του έγραψε:

Την Κύπρο μας κι αν δέσανε/ οι Άγγλοι μ' αλυσίδα/έχει για πάντα στην καρδιά/πίστη σε μία πατρίδα/

Η Κύπρος δεν απέθανε/κι ούτε ποτέ πεθαίνει/κι απ' της σκλαβιάς τα σίδερα/την βλέπω εγώ να βγαίνει/

Ο κυπριακός Ελληνισμός στα τέσσερα χρόνια του απελευθερωτικού αγώνα, ενωμένος μεγαλούργησε και έγινε άξιος θαυμασμού σ' όλη την οικουμένη. Ούτε οι αγχόνες, ούτε οι φυλακίσεις και τα φρικτά βασανιστήρια από τους Άγγλους έκαμψαν το φρόνημα του λαού.

Ο Μαχαιράς, το Δίκωμο, ο Αχυρώνας, οι ιστορικές μάχες στα βουνά και τους κάμπους, έγιναν αντάξιες με τις μάχες στη Γραβιά, την Αλαμάνα, τα Δερβενάκια, το Μανιάκι και την Τριπολιτσά. Ο Αυξεντίου, ο Μάτσης, ο Λένας, ο Μούσκος, ο Πίπτας, ο Κάρυος, ο Παπακυριακού, ο Σαμάρας και μαζί τα περήφανα και ανυπότακτα παλληκάρια της αγχόνης, οι Καραολής, Παλληκαρίδης, Δημητρίου, Μιχαήλ, Πατάτσος, Παναγίδης, Κουτσόφτας, Μαυρομάτης και Ζάκος, και τόσοι άλλοι πότισαν με το αίμα τους το δένδρο της ελευθερίας που φούντωσε και καρποφόρησε. Τα απλά, αγνά παλικάρια του κυπριακού λαού, οι ήρωες μας του Έπους του 1955, δαφνοστεφανώθηκαν με τους ήρωες του Έπους του 1821.

Ο αγώνας του 55-59 δεν πέτυχε τον προαιώνιο πόθο αλλά κέρδισε τον εφικτό στόχο, την ανεξαρτησία της Κύπρου, που έφερε και αυτή τέλος σε μια σκλαβιά αιώνων. Τα απλά και αγνά παλληκάρια του Κυπριακού Ελληνισμού έγγραφαν λαμπρές σελίδες δόξας και τιμής. Έδωσαν τη ζωή τους για την ελευθερία, τη δημοκρατία και την ανεξαρτησία της ιδιαίτερης μας πατρίδας.

Ο αγώνας όμως συνεχίζεται. Όσοι ανέβηκαν στην αγχόνη, όσοι κήκκαν στα κρησφύγετα ή ανατινάχθηκαν, όσοι έπεσαν στα μονοπάτια, στις πλαγιές, όσοι σκοτώθηκαν πολεμώντας ή ξεψύχησαν στα βασανιστήρια, μας παρακολουθούν και μας συμπαρίστανται. Ακούμε την περήφανη Κύπρια μάνα να φωνάζει: *«Κάθε σαράντα τζι ένα γιο, στέλλω εις την θυσία τζι ελπίζω ότι σύντομα θάρθει Ελευθερία»*. Και ο πατέρας του Ευαγόρα Παλληκαρίδη του τραγουδά: *Ξύπνα, μικρέ μου Βαγορή, ν' ακούσεις τις καμπάνες/ Ξύπνα να δεις χαρούμενες τις μαυροφόρες μάνες/ Ξύπνα να δεις την Άνοιξη να δεις τα χελιδόνια/ Ξύπνα να δεις που λειώσανε εις τα βουνά τα χιόνια/ Ξύπνα να δεις τη χαραυγή π' άρχισε να ροδίζει/ Και τη γλυκιά μας Λευτεριά να την καλωσορίζει*.

Τα βάρη που επωμίστηκε η Κυπριακή Δημοκρατία με τις συμφωνίες Ζυρίχης – Λονδίνου ήταν πολλά. Και η πορεία απέδειξε πόσο δύσκολος ήταν εξ αρχής ο δρόμος.

Η ανεξαρτησία αποτελεί όμως σήμερα το πιο σημαντικό όπλο στον αγώνα που διεξάγουμε για απελευθέρωση από την τουρκική κατοχή, την επανένωση της πατρίδας μας και την επιβίωση του λαού μας. Με την ανεξαρτησία και τα διεθνώς αναγνωριζόμενα δικαιώματα που απορρέουν από αυτήν, αγωνιζόμαστε σε κάθε επίπεδο για να προασπίσουμε τις δίκαιες θέσεις μας ανταποκρινόμενοι με ευθύνη και σοβαρότητα στις προκλήσεις που τίθενται ενώπιον μας.

Δεν έχουμε το δικαίωμα να αποδειχθούμε κατώτεροι των περιστάσεων. Μέσα από την ενότητα και μακριά από οποιεσδήποτε σκοπιμότητες και μικρότητες, στοχεύουμε στην απαλλαγή μας από τα δεδομένα της κατοχής, στην επανένωση της πατρίδας και την μετατροπή της σε ένα τόπο ειρήνης, ασφάλειας, δημοκρατίας και ευημερίας για όλους ανεξαιρέτα του νόμιμους κατοίκους της. Έτσι θα δικαιώσουμε και τη θυσία των ηρώων και μαρτύρων μας. Το χρέος μας προς αυτούς δεν μπορούμε να το αφήσουμε ανεξόφλητο. Και δεν θα το αφήσουμε. Μας καθοδηγούν και μας εμπνέουν τα ίδια ιδανικά και αξίες για οποία πολέμησαν και θυσίαστηκαν.

Τιμή και δόξα στους ήρωες μας. Τιμή και δόξα στο έπος του 55-59.